

Návrh na kompenzáciu výdavkov subjektov, ktorí sú súkromnými vlastníkmi alebo správcami národnej kultúrnej pamiatky v meste Banská Štiavnica priamo postihnutými požiarom

Úvod

Mesto Banská Štiavnica je lokalitou s jednou z najväčších koncentrácií národných kultúrnych pamiatok na Slovensku. Uvedené pamiatkové hodnoty sú autentickým svedectvom duchovného, ekonomického, kultúrneho a sociálneho významu mesta, ktoré bolo od stredovekého obdobia jedným z najdôležitejších domácich centier baníctva, hutníctva, remesiel a obchodu. V tereziánskom období v Banskej Štiavnici navyše vznikla priekopnícka Banícka akadémia, škola s medzinárodným významom. Centrum mesta Banskej Štiavnice je od roku 1950 mestskou pamiatkovou rezerváciou. Mestská pamiatková rezervácia spolu s technickými pamiatkami v okolí mesta bola v zmysle Dohovoru o ochrane svetového kultúrneho a prírodného dedičstva dňa 11. 12. 1993 zapísaná na Zoznam svetového dedičstva UNESCO. Rozsiahly súbor banských máp a plánov Hlavného komorskogrofskeho úradu v Banskej Štiavnici uložený v Slovenskom banskom archíve je od roku 2007 zapísaný v Registri programu UNESCO Pamäť sveta.

Dňa 18. marca 2023 postihol historické centrum Banskej Štiavnice rozsiahly ničivý požiar. Okamžite po uhasení začali práce na odstraňovaní jeho následkov. Rôzne poškodených bolo spolu sedem objektov rôznych vlastníkov, ležiacich na územíestskej pamiatkovej rezervácie, jeden z nich nie je národnou kultúrnou pamiatkou. Odhadované škody dosahujú sumu niekoľkých desiatok miliónov eur. Vláda SR na svojom výjazdovom zasadnutí dňa 5. apríla 2023 schválila Uznesenie vlády č. 142 *k návrhu na riešenie následkov ničivého požiaru v Banskej Štiavnici, lokalite UNESCO*, ktorým v bode B.1. na odstránenie následkov požiaru vyčlenila na roky 2023 – 2025 účelovo viazané finančné prostriedky vo výške do 7 000 000 eur pre kapitoly Ministerstva vnútra SR a Ministerstva životného prostredia SR a v bode B.2. poskytla z rozpočtovej rezervy vlády SR mestu Banská Štiavnica v roku 2023 účelovo viazané finančné prostriedky vo výške do 4 000 000 eur.

V zmysle bodu C.5. uvedeného Uznesenia bolo uložené ministerke kultúry a ministrom vnútra v termíne do 30. júna 2023 v spolupráci s Ministerstvom financií SR vypracovať návrh na kompenzáciu výdavkov subjektov, ktorí sú súkromnými vlastníkmi alebo správcami národnej kultúrnej pamiatky v meste Banská Štiavnica priamo postihnutými požiarom a predložiť návrh finančného zabezpečenia na rokovanie vlády. Vláda SR zároveň priamo na svojom zasadnutí deklarovala, že kompenzácie pre subjekty uvedené v bode C.5. Uznesenia sa budú riešiť až následne po vyplatení poisťného plnenia. Konštatujeme, že poisťné plnenie zo strany poisťovní bolo už vo všetkých štyroch prípadoch vyplatené vlastníkom spolu štyroch súkromných objektov postihnutých požiarom Banskej Štiavnice, ktoré sú menovite uvedené priamo v materiáli v tabuľke označenej Kvalifikovaný odhad výšky finančných prostriedkov na kompenzáciu výdavkov pre subjekty uvedené v bode C.5. Uznesenia.

Ministerstvo kultúry SR v spolupráci s mestom Banská Štiavnica na základe analýzy a zhromaždených podkladov získaných od subjektov uvedených v bode C.5. Uznesenia a podkladov získaných vlastnou činnosťou vyhodnotilo ako optimálny spôsob kompenzácie výdavkov využitie existujúceho rezortného dotačného systému ministerstva kultúry, konkrétne programu *Obnovme si svoj dom*, kde bude v prípade pridelenia finančných prostriedkov zo strany Vlády SR realizovaná v podprograme 1.2 samostatná výzva na predkladanie žiadostí pre súkromné subjekty postihnuté uvedeným požiarom. Podmienky uvedené vo výzve budú povinne obsahovať aj obmedzenia a opatrenia zvyšujúce požiaru bezpečnosť obnovovaných národných kultúrnych pamiatok. Osobitne bude prostredníctvom podprogramu *Odstraňovanie dôsledkov mimoriadnych situácií* uvedeného dotačného systému ministerstva kultúry riešený prípad jediného požiarom postihnutého subjektu, ktorého objekt nie je národnou kultúrnou pamiatkou.

Povinná finančná spoluúčasť súkromných subjektov bude definovaná vo výzvach v hodnote 20%. Poskytovať sa budú výlučne kapitálové výdavky. Zároveň budú definované obmedzenia spojené so zvyšovaním požiadanej bezpečnosti (napr.: nezobytňovať podkrovné priestory bez povolenia príslušného krajského pamiatkového úradu a Hasičského a záchranného zboru).

Ministerstvo kultúry SR na základe vyššie uvedeného predkladá na rokovanie Vlády SR návrh materiálu, v ktorom žiada do svojej kapitoly prideliť účelovo určené kapitálové výdavky určené na vyhlásenie vyššie uvedených dvoch výziev cez dotačný systém v celkovom objeme 4 184 558 eur. V roku 2023 sa očakáva samotná realizácia obnovy poškodených objektov príjemcami dotácie v sume 1 502 990 eur, následne v roku 2024 v sume 1 381 568 eur a v roku 2025 v sume 1 300 000 eur.

Celková výška požadovaných finančných prostriedkov je 4 184 558 eur, všetky finančné prostriedky je potrebné uvoľniť čo najskôr, v priebehu druhého štvrtroku kalendárneho roku 2023. Predkladáme návrh, aby potrebné finančné prostriedky boli pridelené z rozpočtovej kapitoly Všeobecná pokladničná správa do kapitoly Ministerstva kultúry SR formou rozpočtového opatrenia.

Navýšenie limitu výdavkov kapitoly Ministerstva kultúry SR v celkovej sume 4 184 558 eur v roku 2023 požadujeme z dôvodu, že pôjde o mimoriadnu výzvu v rámci Dotačného systému MK SR, kde sa v roku vyhlásenia výzvy poskytuje celý objem požadovaných finančných prostriedkov. Z dôvodu, že ide o kapitálové výdavky, je možné ich použiť aj v dvoch nasledujúcich rokoch. Týmto sa zabezpečí plynulá obnova objektov zničených požiarom bez nutnosti delenia stavebných prác do viacerých obstarávaní a rokov, čo zvyšuje hospodárne využívanie zdrojov a znižuje administratívnu záťaž na strane príjemcov. Zároveň dodávame, že harmonogram ich použitia je len indikatívny a môže sa v rámci uvedených rokov meniť.

Tabuľka

Kvalifikovaný odhad výšky finančných prostriedkov na kompenzáciu výdavkov pre subjekty uvedené v bode C.5. uznesenia

Súkromný subjekt	Vlastníci objektu	Požadovaná suma zo štátneho rozpočtu (eur)	Vyplatené poistné plnenie (eur) /
Pizzeria Black M, Nám Sv. Trojice 6/2 (ÚZPF 2550 Dom meštiansky, LV 2863, parc. CKN 3208)	Slavomír Adamský, Adriana Páleníková	489 390	60 000 Komunálna poisťovňa
Banka lásky / Pischlovský dom, Radničné nám. 109/18 (ÚZPF 2549 Dom meštiansky, LV 6353, parc. CKN 3207)	Ján Majsniar Ing. Igor Brossmann	3 061 600	418 000 poisťovňa UNIQUA
Ružový dom, Dolná Ružová 215/1 (ÚZPF 3350 Dom meštiansky, LV 1870, parc. CKN 3389)	Ing. Boris Kekeši MUDr. Dana Kekešiová	452 000	240 000 poisťovňa Generali
KC Eleuzína, Horná Ružová 237/1 (LV 547, parc. CKN 3386)	MVDR. Adam Gajdušek	181 568	250 000 ALIANZ Slovenská poisťovňa
SPOLU		4 184 558 eur	968 000 eur

Zdroj: Mestský úrad v Banskej Štiavnici, MK SR

Ďalšie výdavky subjektov uvedených v bode C.5. Uznesenia spojené s odstraňovaním následkov požiaru budú financované z ich vlastných zdrojov, poistného plnenia, rozdelených výnosov realizovaných verejných zbierok (napr. Donio, n. o.) alebo z iných verejných a súkromných zdrojov, napr. v prípade úspešnosti dotačných projektov.

Materiál bude mať negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nebude mať žiadny vplyv na informatizáciu spoločnosti ani životné prostredie a bude mať pozitívny sociálny vplyv a pozitívny vplyv na podnikateľské prostredie. Všetky tieto vyššie uvedené faktory sú konkretizované v doložke vybraných vplyvov, ktorá je súčasťou materiálu.